

Mynämäki

MYNÄMÄEN KUNTA VALMIUSSUUNNITELMAN YLEINEN OSA

Hyväksytty kk/vvvv

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	4
2	STRATEGINEN VALMIUSSUUNNITELMA, VARAUTUMINEN HÄIRIÖTILANTEISIIN	4
2.1	Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuudenhallinta kuntakonsernissa	5
2.2	Elintärkeät ja kriittiset toiminnot ja niihin kohdistuvat uhkat	6
2.3	Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet.....	8
2.3.1	Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana	9
2.3.2	Elintärkeiden toimintojen ja palveluiden turvaaminen	9
2.3.3	Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen edellytysten turvaaminen	11
2.4	Lainsäädäntö ja ohjeet	12
2.5	Alueellinen ja paikallinen riskinarvio.....	13
2.5.1	Toimialakohtainen uhka-arvio	14
2.6	Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma	14
2.7	Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset ja hankinnat.....	15
2.8	Varautumiskoulutus ja harjoitukset	16
2.9	Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt kuntakonsernissa.....	16
2.10	Varautumisvelvoitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa.....	17
2.11	Kuntakonsernin valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen	17
3	HÄIRIÖTILANTEEN HALLINTA.....	18
3.1	Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet.....	18
3.2	Johtamisjärjestelmä normaalioloissa	18
3.3	Kuntakonsernin johdon ja avainhenkilöstön hälyttämisen- ja informointijärjestelyt	19
3.4	Luottamushenkilöelinten informointi.....	20
3.5	Johtamispaikat	20
3.6	Johtaminen ja tilannetietoisuus	20
3.7	Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset	20
3.8	Vastuut ja tehtävät häiriötilanteen hallinnassa	21
3.9	Pelastuslaitoksen tuki häiriötilanteen hallinnassa	22
3.10	Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa	22

3.11	Toiminnan yhteensovittaminen	23
3.11.1	Yhteensovittaminen ja yhteydenpito viranomaisten kanssa.....	23
3.11.2	Yhteensovittaminen ja yhteydenpito muiden kuntien kanssa.....	23
3.11.3	Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen	24
3.11.4	Yhteensovittaminen ja yhteydenpito Puolustusvoimien kanssa ...	24
3.11.5	Yhteydenpito ja yhteensovittaminen järjestöjen ja kirkon kanssa	25
4	VARAUTUMINEN POIKKEUSOLOIHIN	26
4.1	Poikkeusolojen vaikutuksen kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin 27	
4.2	Kunnan hallinto poikkeusoloissa	27
4.3	Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut henkilö-, ajoneuvo- ja työkone-, sekä kiinteistövarauksissa	28
5	LOPUKSI.....	30
6	KÄSITTEET	31
	LIITTEET	33

1 JOHDANTO

Valmiussuunnitelman yleinen osa muodostaa kunnan varautumisen suunnittelun perustan. Valmiussuunnitelma täydentyy toimialakohtaisilla valmiussuunnitelmilla, häiriötilannekohtaisilla toimintakorteilla, kiinteistökohtaisilla turvallisuussuunnitelmilla, evakuointisuunnitelmalla, kriisiviestintäohjeella sekä muilla tarkemmilla suunnitelmilla.

Valmiussuunnitelman yleisen osan valmistelusta on vastannut kunnan johtoryhmä. Valmiussuunnitelman yleisen osan hyväksyy kunnanhallitus. Valmiussuunnitelman ei julkisesta osuudesta vastaa ja päättää kunnanjohtaja.

2 STRATEGINEN VALMIUSSUUNNITELMA, VARAUTUMINEN HÄIRIÖTILANTEISIIN

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia on valtioneuvoston hyväksymä periaatepäätös suomalaisen yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden toimintamallista. Strategian mukaan kunnat, viranomaiset, elinkeinoelämä, järjestöt ja kansalaiset yhteistyössä huolehtivat suomalaisen yhteiskunnan kokonaisturvallisuudesta ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen jatkuvuudesta. Varmistaessaan omien ydintehtäviensä jatkuvuuden kunnat samalla osaltaan turvaavat yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen jatkuvuuden.

Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan perustehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Valmiuslaki (1552/2011) edellyttää kuntia varautumaan valmiussuunnitelmilla ja muilla etukäteistoimenpiteillä tehtäviensä mahdollisimman hyvään hoitamiseen kaikissa turvallisuustilanteissa. Varautumisen tarkoituksena on varmistaa, että kunta toimii mahdollisimman normaalisti häiriötilanteista huolimatta.

Varautumisen toimenpiteisiin kuuluvat valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, etukäteisvalmistelut, varautumisen koulutukset sekä valmiusharjoitukset. Varautumisen avulla muodostetaan vaste, jonka tarkoituksena on lieventää tai torjua häiriötilanteiden aiheuttamaa vaikutusta. Varautuminen on kehää kiertävä prosessi, eikä varautuminen tule koskaan valmiiksi. Vastetta voidaan kuitenkin varautumisella kehittää.

VARAUTUMISEN PROSESSI

Kuva 1. Varautumisen prosessi (Turvallisuukskomitea)

Mynämäen kunnan riskinarviointia, varautumista, valmiussuunnittelua sekä turvallisuussuunnittelua tehdään yhtenäisin periaattein. Yhtenäisten periaatteiden toiminta-ajatuksena on mahdollistaa kunnan resurssien jakamista varautumisessa ja häiriötilanteen hallinnassa. Myös viranomaisten, kuten esimerkiksi Lupa- ja valvontaviraston, hyvinvointialueen, poliisin ja puolustusvoimien kanssa tehtävä varautuminen on koostettua ja auttaa hallitsemaan kokonaisuuksia selkeämmin.

2.1 Turvallisuukskulttuuri ja turvallisuudenhallinta kuntakonsernissa

Turvallisuukskulttuurilla tarkoitetaan organisaation tahtoa ja kykyä ymmärtää:

- millaista turvallinen toiminta on
- millaisia vaaroja organisaation toimintaan liittyy
- miten organisaatioon liittyviä vaaroja voidaan ehkäistä.

Lisäksi turvallisuuskulttuuri on kyvykkyyttä toimia turvallisesti, uhkia ehkäisten ja turvallisuutta edistäen. Organisaation turvallisuusjohtaminen tähtää turvallisuuskulttuurin kehittämiseen ja turvallisuuden integroimiseen organisaation perustoiminnassa. Turvallisuudenhallinta perustuu ylimmän johdon päätöksiin, joilla linjataan kuntakonsernin turvallisuuden kehitystavoitteet ja resurssit. Turvallisuuden hallinta on etukäteisvalmisteluun varautumista sekä häiriötilanteen hallintaa. Turvallisuuden hallinta integroidaan Mynämäen kunnan normaaliin toimintakulttuuriin, jolla varmistetaan turvallisuuden olemisen osana organisaation ydinarvoja ja hyvää hallintotapaa.

Mynämäen kunnan organisaation perehdytysprosessiin on lisätty varautumisen ja turvallisuuden osio, jolla osaltaan pyritään saavuttamaan

parempaa turvallisuuskulttuuria organisaatiossa. Varautumista harjoitellaan säännöllisesti toimialakohtaisen ohjelman mukaisesti.

Turvallisuudella tarkoitetaan arvoja, asenteita, sitoutuneisuutta ja ammattitaitoa sekä ajantasaista normistoa ja turvallisuusvaatimukset täyttävää toimintaa, jolloin jokainen tiedostaa oman toimintansa merkityksen osana kokonaisturvallisuutta.

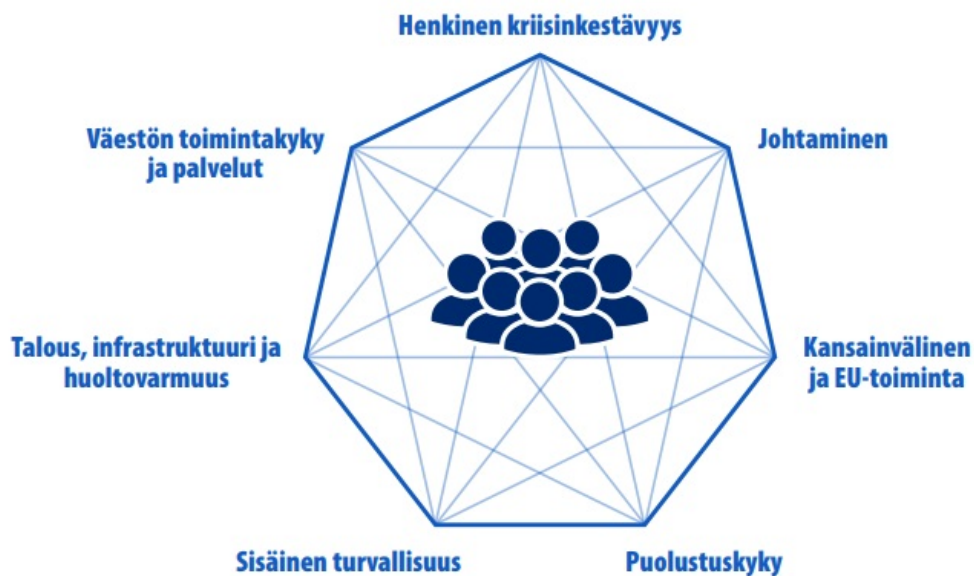
2.2 Elintärkeät ja kriittiset toiminnot ja niihin kohdistuvat uhkat

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2025 (myöhemmin YTS) määrittää yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ja niiden turvaamisen strategisten tehtävien avulla. YTS määrittää myös strategiset tehtävät hallinnonaloittain.

Yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ovat:

- johtaminen
- kansainvälinen ja EU-toiminta
- puolustuskyky
- sisäinen turvallisuus
- talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus
- väestön toimintakyky ja palvelut
- henkinen kriisinkestävyys.

Nämä toiminnot ovat yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömiä ja jatkuvasti ylläpidettäviä kaikissa tilanteissa.

Kuva 2. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot. YTS 2025

Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen perustuu lainsäädäntöön. Häiriötilanteita hallitaan lähtökohtaisesti viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin. Julkista hallintoa koskevasta yleisestä velvollisuudesta varautua tehtäviensä hoitamiseen myös poikkeusoloissa säädetään

valmiuslaissa, jossa säädetään myös poikkeusolojen hallinnan edellyttämistä lisätoimivaltuuksista viranomaisille. Toimialakohtaiseen lainsäädäntöön sisältyy lukuisia valmiuslain varautumisvelvoitetta täydentäviä tai siihen rinnastuvia säännöksiä, jotka kohdistuvat yhteiskunnan toimijoihin eri sektoreilla.

Paikallistasolla toiminnan keskiössä ovat kunnat, joilla on usealla turvallisuuden osa-alueella merkittävä toimivalta. Ne ovat ihmisten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen sekä yritysten kannalta monissa tapauksissa olennainen toimija häiriötilanteisiin ja kriiseihin varauduttaessa ja vastattaessa. Kunnilla ja muilla varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjillä on keskeinen rooli kriisinkestävyyden luomisessa ja ylläpitämisessä erityisesti sivistyksen toimialalla hyvinvointia ja terveyttä edistämällä sekä nuorisotyöllä. Kriisinkestävää yhteiskuntarakennetta edistetään paikallisella elinkeinopolitiikalla sekä maankäytön ja rakentamisen suunnittelulla. Kunnan toiminta häiriötilanteissa perustuu valmiuslain mukaiseen valmiussuunnitteluun.

Paikallistason suunnitelmien pohjalta suoritettavilla toimenpiteillä on oleellinen merkitys seuraavissa yhteiskunnan elintärkeissä toiminnoissa:

- 1) Sisäisen turvallisuuden ylläpitäminen käsittäen mm. pelastustoiminnan ja laajamittaisen maahantulon hallinnan sekä ympäristövahinkojen torjunnan.
- 2) Talouden ja infrastruktuurin toimivuus käsittäen mm. julkisen talouden toimivuuden ja yhteiskunnan perustoimintojen ylläpitämisen (rahoitusmarkkinat, vakuutusjärjestelmät, sähköiset tieto- ja viestijärjestelmät, energiahuolto, elintarvikehuolto ja vesihuolto, asuminen, väestön toimeentulon ja maanpuolustuksen kannalta elintärkeä teollisuus- ja palvelutuotanto, työvoiman saanti, yhteiskunnan tekniset palvelut, sekä koulutus- ja tutkimustoiminta) ja kuljetusten toimivuuden sekä ympäristön tilan seuranta haitallisten ympäristömuutosten havaitseminen riittävän ajoissa.
- 3) Väestön henkisen resilienssin, toimeentuloturvan ja toimintakyvyn käsittäen mm. varhaiskasvatuksen, opetuksen, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, sosiaaliturvan, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän sekä terveysuhkien havainnointi-, seuranta- ja torjuntajärjestelmät.
- 4) Henkinen kriisinkestävyys käsittäen mm. tiedotustoiminnan, opetustoimen, kulttuuri-identiteetin, kirkot ja muut uskonnolliset yhteisöt sekä turvallisuutta tukevan vapaaehtoistoiminnan.

Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuu ihmisten aiheuttamia teknologisesti kehityksestä syntyneitä ja luonnosta johtuvia moninaisia uhkia. Niihin liittyvien riskien arviointi antaa perusteita varautumiselle ja vasteelle. Toteutuessaan uhkat voivat aiheuttaa häiriötilanteita ja kriisejä.

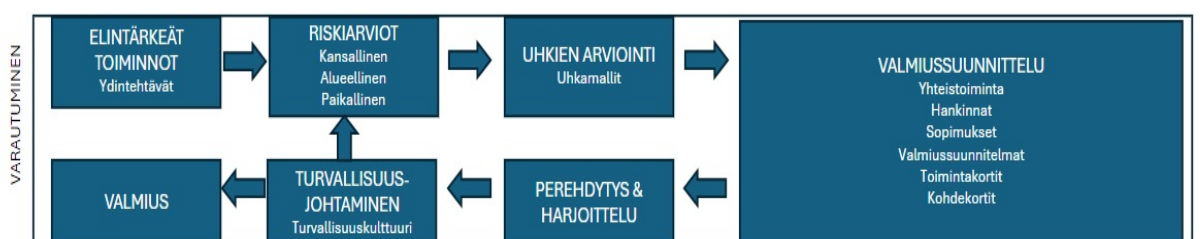

Kuva 3 Esimerkki moninaisesta uhkaympäristöstä. (Lähde: Kansallinen riskiarvio 2023 mukaillen)

2.3 Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet

Varautumisella pyritään pienentämään uhkien toteutumisen todennäköisyyttä, sekä kehittämään omaa valmiutta kohdata uhkia. Varautuminen pohjautuu asetettuihin päämääriin ja tavoitteisiin, ennalta määriteltyihin toimintatapoihin ja tunnistettuihin tarpeisiin.

Yhteiskunnan varautuminen ulottuu kaikille tasoille ja se saattaa edellyttää jopa valtionrajat ylittävää yhteistyötä. Pelkkä viranomaisten ja muun julkishallinnon varautuminen ei riitä, vaan riittävä varautumisen vaikuttavuus edellyttää yhteiskunnan kokonaisvaltaista varautumista, jossa myös jokaisella yksilöllä on vastuu varautumisesta omien kykyjensä mukaan.

Kuva 4. Varautumisen vaiheet

Keskeinen varautumisen työkalu on valmiussuunnitelma, joka on varautumisen tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteistä suunnittelua sekä sopimista niin organisaation sisällä, kuin myös yhteistyötahojen kanssa. Valmiussuunnittelu on toimintaympäristön tunnistamista, varautumisen toimenpiteiden organisointia, vastuuttamista, toimintakorttien laatimista sekä varautumisen harjoitusten kehittämistä.

Varautuminen ja valmiussuunnittelu etenevät organisaation kaikilla tasoilla, jolloin varmistetaan kokonaisvaltainen varautuminen ja turvallisuudenhallinta. Valmiussuunnitelman yleinen osa on organisaation varautumisen periaatteita kuvaava suunnitelma, joka tukee toimialakohtaista valmiussuunnittelua.

2.3.1 Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana

Laaja-alaiseen kokonaisturvallisuuden ajattelumallissa on tunnistettu varautumisen osana ennakointi sisältäen riskien poistamista ja vaikutusten pienentämiseen pyrkiviä toimenpiteitä. Käytännössä tämä tarkoittaa ajattelutavan muutosta ilmiöpohjaisesta reagointimallista ennalta ehkäisevään lähestymiseen, haavoittuvuuksien arvioinnista organisaation häiriösietokyvyn kehittämiseen, sekä eriytyneestä varautumisesta monialaiseen ja koordinoituun varautumiseen. Ajattelutavan muutos tukee myös organisaatiota varautumisessa tiukasta ohjesidonaisuudesta omatoimiseen varautumiseen.

Valmiussuunnittelulla luodaan sellaiset johtamisjärjestelmät ja toimintaperiaatteet, joilla kunnan johtoryhmä ja kunnan eri organisaatiot sekä yhteistyöviranomaiset voivat toimia siten, että kunnan elintärkeiden toimintojen ylläpito erilaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tulee turvatuksi.

2.3.2 Elintärkeiden toimintojen ja palveluiden turvaaminen

Elintärkeät toiminnot ovat palveluita, joita kunnan tulee ylläpitää kaikissa olosuhteissa, häiriötilanteista tai poikkeusoloista huolimatta. Yhteistä elintärkeille toimintoille on, että niitä ei voida keskeyttää, koska niiden tuottaminen on osa yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaista kokonaisturvallisuuden mallin toteuttamista.

Mynämäen kunnan elintärkeät toiminnot tunnistetaan toimialoittain ja kootaan yhteen kuvaamaan kunnan elintärkeitä palveluita osana toimialan toimintaympäristön ja eristyspiirteiden tunnistamista. Varautumisessa voidaan suunnitella häiriötilanteen hallinnan vaiheen resurssimuutokset painottuen erityisesti näihin elintärkeisiin toimintoihin ja palveluiden turvaamiseen.

Varautumisessa ja häiriötilanteen hallinnan vaiheessa voidaan käyttää apuna valmiudensäätelymekanismia, jonka tarkoituksena on tuottaa oikeanlaista vastetta häiriötilanteen eri vaiheissa. Valmiudensäätelymekanismi varmistaa,

että organisaatio hallitsee häiriötilannetta oikeilla resursseilla ja että yllä mainitut elintärkeät toiminnot saadaan ylläpidettyä suunnitellusti. Mynämäen kunnalla on käytössä neliportainen valmiudensääätelymekanismi, jonka valmiudentasosta päättää aina kunnanjohtaja yhdessä johtoryhmän kanssa.

Kuva 4. Neliportainen valmiudensääätelymekanismi

Perusvalmiudessa kunta suorittaa varautumisen toimenpiteitä suunnitellusti kehittäen vastetta häiriötilanteisiin. Kokonaisvaltainen turvallisuudenhallinta on osa organisaation jokapäiväistä arkea tuottaen parempaa turvallisuuskulttuuria organisaatiolle ja kuntalaisille. Häiriötilanteita saattaa ilmetä, mutta ne eivät vaadi erillistä tilannekuvaseurantaa, päätöksentekoa tai resurssien kohdentamista.

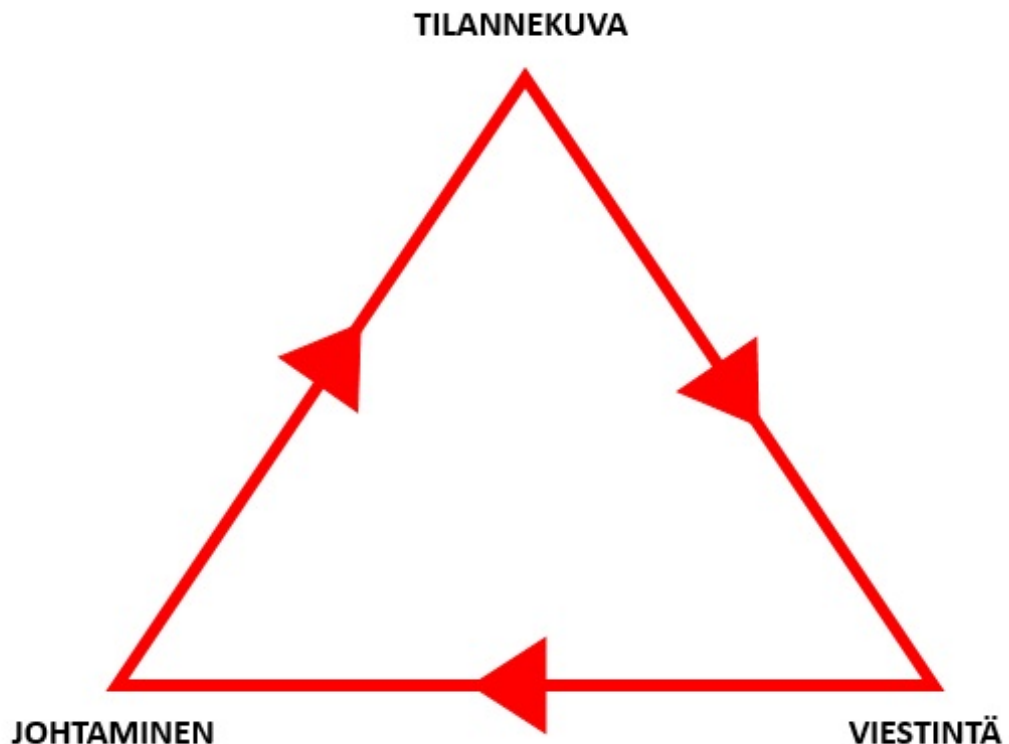
Tehostetussa seurannassa kunta on vastaanottanut varhaisvaroituksen tai häiriöherätteen, jonka vuoksi varautumisen painopistettä sekä tilannekuvatoimintoja voidaan kohdentaa kyseiseen uhkaan. Suoranaista resurssien kohdentamista ei vielä kuitenkaan tapahdu, mutta uhkaa seurataan tehostetusti ja valmiutta varaudutaan tehostamaan tarvittaessa.

Tehostetussa valmiudessa kunta on kohdannut häiriötilanteen, joka haastaa sen toimintakykyä ja kyvykkyyttä tuottaa elintärkeitä palveluita. Toiminnan turvaamiseksi resurssit kohdennetaan siten, että edellä mainitut elintärkeät palvelut saadaan pidettyä käynnissä. Esimerkkinä resurssien kohdentamisesta voidaan käyttää henkilöstön siirtämistä kriittisiin palveluihin ei-kriittisistä palveluista. Siirrettävä resurssi on tunnistettu valmiussuunnitteluvaiheessa toimialoilla, jotka määrittävät siirrettävät resurssit oman toimialansa sisältä. Tehostetun valmiuden aikana häiriötilannekuvaa ja valmiuden tilannekuvaa kerätään myös tehostetusti. Tehostetussa valmiudessa valmistaudutaan siirtymään täysvalmiuteen, jonka vaatimia etukäteisvalmisteluja suoritetaan jo tehostetun täysvalmiuden aikana, esimerkiksi johtokeskustilojen varustaminen ja varaaminen häiriötilannejohdon käyttöön.

Täysvalmiudessa valtioneuvosto on yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa todennut maassa vallitsevan poikkeusolot tai häiriötilanne on niin laaja, pitkäkestoinen tai vaikutuksiltaan vakava, että se on rinnastettavissa poikkeusoloihin.

2.3.3 Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen edellytysten turvaaminen

Varautumisen ja valmiussuunnittelun yhtenä tehtävänä on varmistaa mahdollisimman hyvä kyvykkyys häiriötilanteen hallinnalle ja siihen liittyvälle johtamiselle. Tärkeää on tunnistaa ajoissa tarvittavat toimenpiteet, mieluiten etupainotteisesti. Muodostaakseen oikeanlaisen vasteen tarvitsee häiriötilannejohdon muodostaa tilannekuvan avulla tilanneymmärrys tilanteesta. Tilanneymmärrykseen perustuen häiriötilannejohto tekee valintoja, päätöksiä, koordinaatiota sekä viestintää.

Kuva 5. Häiriötilannejohtaminen

Mynämäen kunnassa häiriötilannetta johtaa kunnanjohtajan johdolla johtoryhmä, jonka vastuulla on varautumisen vaiheessa varmistaa riittävä johtaminen kaikissa turvallisuustilanteissa.

Kunnan häiriötilannejohdon tehtävänä on johdattaa kunta häiriötilanteen yli. Häiriötilannejohto koordinoi kunnan toimintoja, viestii sekä vastaa kuntaa koskevista häiriötilanteen hallinnan päätöksistä. Varautumisen vaiheessa kunnan tulee tunnistaa häiriötilannejohtamiseen vaadittava kokoonpano ja varata heidät organisaation käyttöön myös poikkeusoloissa. Jokaiselle häiriötilannejohdon jäsenellä on oltava sijainen, jonka avulla saadaan lievennettyä henkilöriskin muodostumista häiriötilanteen hallinnassa. Häiriötilannejohdon jäsenet osallistuvat kunnan varautumisen harjoituksiin ja mahdollistavat myös sijaisilleen mahdollisuuden toimia harjoituksissa osana häiriötilanteen hallintaa.

2.4 Lainsäädäntö ja ohjeet

Kuntien yleisestä varautumisvelvollisuudesta säädetään valmiuslain 12 §:ssä, jonka mukaan kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa. Varautumisvelvollisuuden sisältö on yleisluonteinen ja antaa kunnille mahdollisuuden järjestää varautuminen haluamallaan tavalla.

Keskeiset poikkeusolojen vaatimat toimivaltuudet on koottu valmiuslakiin (1552/2011) ja puolustustilalakiin (1083/1991). Valmiuslain 12 §:n mukaisesti kunnan tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa. Velvoite tarkoittaa, että kunnalla tulee olla valmius poikkeusoloissa kunnalle mahdollisesti määrättävien tehtävien hoitamiseen kuten esimerkiksi vähittäiskaupan, rakentamisen tai asuntokannan säännöstely ja väestönsuojelu.

Valmiuslain säännökset eivät kuitenkaan sellaisenaan riitä kattamaan kaikkia yhteiskunnallisen varautumisen tarpeita, minkä vuoksi sektorikohtaiseen lainsäädäntöön on sisällytetty useita valmiuslain säännöstä täydentäviä varautumisvelvollisuuksia. Erityislakeihin sisältyvillä varautumisvelvoitteilla tyypillisesti joko täydennetään tai tarkennetaan valmiuslaissa säädetyn varautumisvelvollisuuden sisältöä.

Vuonna 2024 voimaan tulleet NIS 2.0 direktiivi (laki kyberturvallisuuden riskienhallinnasta) sekä CER-direktiivi (laki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta) määräävät valmiuslain varautumisvelvollisuutta tarkemmin yleisistä varautumisvelvollisuuksista toimialoille ja toimijoille, joista osa on kuntaomisteisia (esim. vesihuolto ja energia -toimiala). NIS- ja CER-direktiivien soveltamisala ei kuitenkaan koske suoraan kuntia.

Kuntalain mukaan kunnanvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, kunnanhallitus huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä ja lisäksi kunnan hallintosäännössä on oltava määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Varautuminen on osa kunnan riskienhallintaa.

Kuntalain 90 §:n 3 momentin mukaan kunnan on hallintosäännössään annettava tarpeelliset määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelyistä sekä valtuuston toiminnasta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

Myös pelastuslakiin on kirjattu kuntien kannalta merkittäviä määräyksiä, jotka yhdessä valmiuslain kanssa muodostavat lainsäädännöllisen viitekehyksen väestönsuojeluun varautumiselle.

Muita kunnan toimintaan liittyviä varautumisvelvoitteita on kirjattu toimialakohtaiseen lainsäädäntöön. Kunnan toimiala on laaja, joten lainsäädäntöä ja siihen liittyviä vastuita on tarpeen selvittää yksityiskohtaisemmin tehtäessä toimialakohtaista valmiussuunnittelua. Esimerkiksi vesihuoltolaki määrittää vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaamisesta normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Terveys- ja ympäristösuojelulait määrittävät elinympäristöön vaikuttavien häiriötilanteiden varautumisvelvollisuuksista. Julkisuuslaki sekä tiedonhallintalaki määräävät mm. tiedon turvallisesta käsittelystä ja asiakirjojen salassapidosta. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä edellyttää hyvinvointialueita varautumaan yhteistyössä alueensa kuntien kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteisiin. Tartuntatautilaki määrää vastuista vaarallisen tartuntataudin osalta.

Vaaratiedotteen antamisesta annetun lain (466/2012) 3 §:ssä säädetään viranomaisista, joilla on toimivalta vaaratiedotteen antamiseen. Vaaratiedotelaissa ei ole säädetty kunnan terveydensuojeluviranomaiselle oikeutta vaaratiedotteen antamiseen, mutta koska vesihuolto kuuluu yhteiskuntamme huoltovarmuuskriittisiin toimialoihin, vaaratiedotteesta annettua lakia ollaan muuttamassa parhaillaan siten, että lain 3 §:ssä säädettyjen toimivaltaisten viranomaisten joukkoon lisätään kunnan terveydensuojeluviranomainen (kunnan terveydensuojelusta vastaava valvontayksikkö).

Varautumisvelvollisuuden lisäksi monet lait ja asetukset voivat vaikuttaa kuntien varautumiseen, vaikka niissä ei olisikaan osoitettu suoraa varautumisvelvollisuutta kunnalle. Myös valtioneuvoston periaatepäätökset ja selonteot sekä erilaiset turvallisuusviranomaisten katsaukset määrittävät yhteiskunnan ja samalla kuntien varautumista, vaikka niillä ei ole oikeudellista velvoittavuutta. Näistä merkittävimmät ovat yhteiskunnan turvallisuusstrategia, kansallinen riskiarvio, alueelliset riskiarviot, valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista, selonteko turvallisuusympäristön muutoksesta sekä suojelupoliisin ja muiden viranomaisten vuosittaiset katsaukset turvallisuusympäristön muutoksiin.

2.5 Alueellinen ja paikallinen riskinarvio

Varsinais-Suomen alueellinen riskiarvioprosessi on oleellinen osa Varsinais-Suomen alueen varautumisyhteistyötä, johon osallistuvat alueella toimivat viranomaiset, hyvinvointialue, kunnat, elinkeinoelämä ja järjestöt.

Riskiarvioprosessin tavoitteena on muodostaa alueen toimijoiden yhteinen riskikäsitys, jonka avulla kehitetään alueellista häiriösietokykyä ja häiriötilanteiden hallintaa. Edellisen kerran alueellinen riskiarvio tehtiin vuonna 2023.

Riskiarvioprosessissa alueen toimijat tunnistavat yhdessä alueellisesti keskeiset toiminnot tai palvelut ja arvioivat alueen merkittävimmät uhat ja

häiriötilanteet, joiden hallitseminen edellyttää normaalista poikkeavaa toimintaa ja joiden vaikutukset voivat toteutuessaan olla alueellisesti merkittäviä. Varsinais-Suomen alueellinen riskiarvio tukee alueen toimiala- ja organisaatiokohtaisten riskiarvioiden laatimista, ja sitä kautta yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamista

Maakunnan alueella on joitakin piirteitä, jotka Varsinais-Suomessa korostuvat verrattuna muuhun valtakuntaan. Ne ovat tekijöitä, jotka eivät sinänsä ole riskejä, mutta joiden vaikutus toimintaan on huomioitava. Alueen saaristo asettaa omia haasteitaan muun muassa logistiikalle lauttaliikenteen ja vuodenaikojen mukana vaihtelevien keliolosuhteiden muodossa. Saariston väkimäärä vaihtelee eri vuodenaikoina. Kesällä määrä moninkertaistuu vapaa-ajan asukkaiden ansiosta. Tiedottamisessa ja muussa toiminnassa on otettava huomioon alueen kaksikielisyys. Varsinais-Suomen maataloudella on suuri merkitys koko maan ruoantuotannolle ja huoltovarmuudelle.

Mynämäen kunnan paikallinen riskiarvio pohjautuu kansalliseen riskiarvioon sekä alueelliseen riskiarvioon. Mynämäen kunnan paikallinen riskiarvio on tämän suunnitelman liitteenä (liite 1 – salassa pidettävä).

2.5.1 Toimialakohtainen uhka-arvio

Oleellisena osana toimialakohtaista varautumista ja toimialojen valmiussuunnittelua tulee myös toimialojen tunnistaa oma toimintaympäristönsä ja toimialan kriittisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat. Toimialakohtainen uhka-arvio toimii jatkossa tukena paikallisen tason riskiarviotyötä tehdessä ja sitä voidaan hyödyntää myös alueellisessa riskiarviossa.

Toimialakohtaiset uhka-arviot valmistellaan yhteistyössä, ja erilaisiin ukiin varautumista myös harjoitellaan toimialojen välisellä tiiviillä yhteistyöllä.

2.6 Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma

Riskiarvioista ja uhka-arvioista saatavat tulokset antavat tulevaisuuden varautumiselle painopistealueet, joiden perusteella voidaan laatia varautumisen toimenpideohjelma. Toimenpideohjelma pohjautuu havaittuihin keskeisimpiin puutteisiin ja kehittämistarpeisiin.

Toimenpideohjelma toteuttaa varautumista pitkäjänteisesti vuosien aikana ja sitä tarkastellaan aina neljän vuoden välein valmiussuunnitelmia laadittaessa. Toimenpideohjelma kirjataan omana kappaleena kunnan yleiseen valmiussuunnitelmaan ja toimialakohtaisiin valmiussuunnitelmiin.

Mynämäen kunnan varautumisen toimenpideohjelma seuraavalle neljälle vuodelle on kuvattuna alla taulukossa:

Painopistealue 1	
Konkreettiset toimenpiteet	Häiriötilanteen viestintäjärjestelmien kehittäminen
Aikataulu	Vuoden 2026 aikana
Vastuhenkilö tai -taho	Johtoryhmä
Painopistealue 2	
Konkreettiset toimenpiteet	Lähialueen kuntien yhteistyön kehittäminen
Aikataulu	2027–2028
Vastuhenkilö tai -taho	Johtoryhmä
Painopistealue 3	
Konkreettiset toimenpiteet	Valmiussuunnittelun ajantasaisuuden ja riittävän kattavuuden varmistaminen
Aikataulu	2026–2027
Vastuhenkilö tai -taho	Johtoryhmä
Painopistealue 4	
Konkreettiset toimenpiteet	Henkilöstön perehdyttäminen häiriötilanteissa toimimiseen ja häiriötilanteiden harjoittelu omassa organisaatiossa
Aikataulu	2027–2029
Vastuhenkiö tai -taho	Esihenkilöt

2.7 Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset ja hankinnat

Laaja-alaisessa kokonaisturvallisuuden mallissa varautuminen on osa organisaation toimintaa ja siitä aiheutuvat kustannukset tulee sisällyttää toiminta- ja taloussuunnitelmiin sekä talousarvioiden toiminta- ja investointimenoihin.

Varautumisen toimialakohtaisessa vaiheessa tullaan tunnistamaan kehitystarpeita, joiden vuoksi investointeja voidaan joutua tekemään. Kunnan

yleinen varautumisvelvollisuus tuo myös vastuuta investoida, jotta kunnan elintärkeät toiminnot saadaan ylläpidettyä mahdollisimman hyvin kaikissa turvallisuustilanteissa.

Kunnan kirjanpidossa on erillinen koodi varautumisen menoille, jota tulee käyttää varautumista koskevien kulujen yhteydessä.

2.8 Varautumiskoulutus ja harjoitukset

Keskeisessä roolissa kokonaisvaltaisessa varautumisessa ja turvallisuuskulttuurin luomisessa ovat henkilöstön varautumisen koulutukset ja harjoitukset. Koulutukset tuovat henkilöstölle tietoa varautumisesta ja häiriötilanteen hallinnasta, lisäksi erityisrooliin varatuille henkilöille koulutus syventää osaamista. Harjoitusten tavoitteena on testata valmiussuunnitelmia ja häiriötilanteen hallinnan toimintamalleja.

Varautumiskoulutukset ja harjoitukset kehittävät myös verkostoja varautumisen sidosryhmien, hyvinvointialueen, viranomaisten, muiden kuntien, järjestöjen sekä elinkeinoelämän kanssa.

Varautumisen koulutusta järjestetään säännöllisesti varautumisen vuosikellon mukaisesti painottuen paikallisen tason riskiarvioon. Varautumisen harjoituksia järjestetään organisaatiotasolla vuosittain ja toimialakohtaisesti 1–2 vuodessa painottuen paikallisen tason riskiarvioon, sekä toimialan omiin uhka-arvioihin perustuen.

Toimialojen tulee tunnistaa oman toimintansa kriittisessä roolissa olevat henkilöt ja varahenkilöt, joiden tulee saada omaan poikkeusolojen rooliinsa tarkoitettua erityiskoulutusta. Lisäksi varautumisen harjoituksissa tulee varahenkilöiden päästä harjoittelemaan häiriötilanteen hallintaa yhdessä ensisijaisen henkilön kanssa.

Koulutustavoitteena on luoda sellainen jatkuva valmius, että organisaatio pystyy hoitamaan sille määrätyt tehtävät ja on kykeneviä keskinäiseen yhteistoimintaan kaikilla eri organisaation tasolla.

2.9 Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuhenkilöt kuntakonsernissa

Mynämäen kunnan varautumisesta vastaa kunnan johtoryhmä. Toimialakohtaisesta suunnittelusta vastaa toimialajohtaja. Jokainen esihenkilö on velvollinen huolehtimaan varautumisen edistymisestä sekä valmiussuunnittelusta omassa organisaatiossaan.

Poikkeusoloissa voi valmiuslain lisätoimivaltuuksien myötä kohdistua tehtäviä, jotka poikkeavat normaaliolojen tehtävistä, esimerkiksi maatilatalouden alkutuotannon ohjaaminen ja säännöstely, vähittäiskaupan säännöstelyä tai

asuntokannan säännöstelyä. Näiden valmiuslain lisätoimivaltuuksien kautta tulevien tehtävien hoitamiseen on kuvattu omat vastuut poikkeusolojen suunnitelmissa.

Mynämäen kunnan ja VARHAN valmiussuunnittelun yhteyshenkilöt löytyvät liitteestä (Liite 2 – salassapidettävä).

2.10 Varautumisvelvoitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa

Valmiuslain 12 §:ssä säädetty varautumisvelvoite koskee julkisen hallinnon tehtävien hoitamista, eikä koske yksityisiä palveluntarjoajia, joilta kunta hankkii palveluita. Yksityisen palveluntuottajan kautta hankittu palvelu ei poista kunnan varautumisvelvollisuutta, joten kunnan on huolehdittava varautumisesta myös niissä tapauksissa, joissa kriittinen palvelu tai toiminto on ulkoistettu.

Hankinnoissa varautuminen edellyttää, että organisaatio tunnistaa riskienhallinnan toimenpiteitä vaativat hankinnat. Organisaation tulee myös osata johtaa prosessia niin, että hankinnoissa varautuminen tapahtuu systemaattisesti riskien tunnistamisen myötä. Lisäksi organisaation tulisi pystyä asettamaan sopimusehdot, jotka varmistavat varautumisen riittävän tasoisena. Sopimuksen toteutumista on seurattava koko sopimuksen elinkaaren ajan.

Huoltovarmuuskeskus on tuottanut sopimukselliseen varautumiseen liittyviä mallilausekkeita, joiden avulla voidaan varmistaa rakenteellinen malli hankinnoissa ja kriittisten palveluiden ylläpidossa kaikissa turvallisuustilanteissa.

Toimialat tunnistavat toimialakohtaisessa valmiussuunnittelussa kriittiset sopimuskumppanit. Tämän valmiussuunnitelman voimaantulon jälkeen tullaan sopimuksissa hyödyntämään Huoltovarmuuskeskuksen mallilausekkeita toiminnan jatkuvuudesta häiriötilanteista sekä varautumisen yhteensovittamisesta.

2.11 Kuntakonsernin valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen

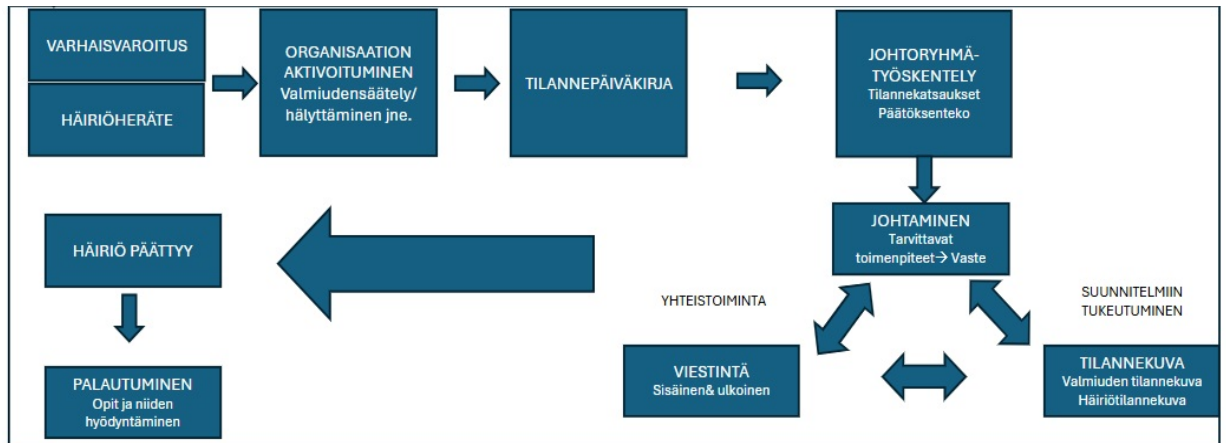
Toimialakohtaisessa valmiussuunnittelussa keskeisessä roolissa on tunnistaa keskinäisriippuvuudet ja yhteensovittaa toimialojen suunnitelmat siten, että häiriötilanteissa tuotettavat tukipalvelut toimialalta toiselle tuotetaan yhteisymmärryksessä.

Kunnan johtoryhmä yhteensovittaa toimialojen välisiä valmiussuunnitelmia siten, että kriittisten palveluiden jatkuvuus on varmistettu kaikissa turvallisuustilanteissa.

3 HÄIRIÖTILANTEEN HALLINTA

3.1 Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet

Häiriötilanteen hallinnan vaiheella pyritään varautumisella saavutettua vastetta hyödyntämään häiriön vaikutusten minimoiseksi tai torjumiseksi. Häiriötilanteen hallinta lähtee herätteestä, jolla johtoryhmä saa tiedon käynnissä olevasta häiriötilanteesta tai sen uhkasta.

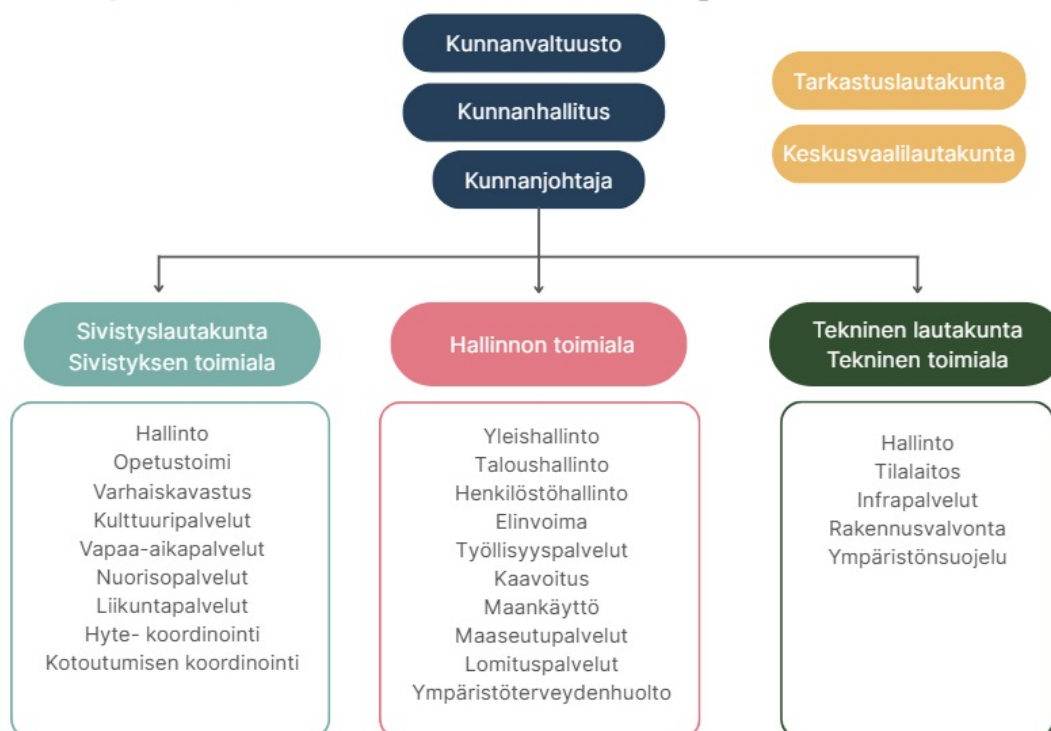

Kuva 7. Häiriötilanteen hallinnan prosessi

Häiriötilanteen hallinnalla pyritään luomaan oikein mitoitettu vaste torjumaan tai lieventämään uhkan haittoja. Häiriötilanteen jälkeen toimijoilta kerätään palaute, jonka perusteella varautumista kehitetään eteenpäin.

3.2 Johtamisjärjestelmä normaalioloissa

Mynämäen kunnan organisaatio

Toimialojen häiriötilanteen hallinta menee toimialakohtaisen työskentelyn kautta. Häiriötilanteen hallinnan kokoonpanossa tulee olla mietittynä varahenkilöt kriittisiin rooleihin. Varautumisen harjoituksissa kriittiset henkilöt ja varahenkilöt harjoittelevat häiriötilanteen hallintaa roolituksensa mukaisesti.

Johtamisjärjestelyissä huomioidaan tilanteen pitkittymisen mahdollisuus, jonka vuoksi jo hälyttämisvaiheessa tieto häiriötilanteesta menee myös kriittisen henkilön sijaiselle. Nämä henkilöt tekevät päätökset työnjaosta aina tapauskohtaisesti siten, etteivät johtamisjärjestelyt vaarannu missään vaiheessa häiriötilanteen hallintaa.

3.3 Kuntakonsernin johdon ja avainhenkilöstön hälyttämis- ja informointijärjestelyt

Havaituista häiriötilanteista ilmoitetaan omalle esihenkilölle, joka tiedottaa edelleen toimialajohtajaa. Johtoryhmä tekee päätöksen häiriötilanteelle muodostettavasta vasteesta ja toimenpiteistä.

Häiriötilanteen johtoryhmä muodostaa tilanneymmärrystä häiriötilanteesta koko häiriötilanteen hallinnan vaiheen aikana. Tilanneymmärrystä varten pidetään säännöllisiä tilannekatsauksia, joissa toimialojen tilannekuva tuodaan koko johtoryhmän tietoon. Tilannekatsaukseen voidaan tarvittaessa pyytää myös johtovastuussa olevan viranomaisen tilannekuva tukemaan kunnan omaa tilannekuvaa ja toisin päin.

Toimialat suunnittelevat valmiussuunnittelussa omat sisäiset häiriötilanteen hallinnan aikaiset viestintämenettelynsä siten, että kriittiset avainhenkilöt ja heidän sijaisensa saadaan aktivoitua häiriötilanteen hallintaan toimialan sisällä. Toimialajohtajan tai hänen sijaisensa on muodostettava tuorein tilannekuva aina ennen johtoryhmän tilannekatsausta, jotta johtoryhmälle saadaan käyttöön uusin tilannekuva tukipyyntötarpeineen.

3.4 Luottamushenkilöelinten informointi

Johtoryhmä ylläpitää valtuuston ja hallituksen häiriötilannekuvaa yllä säännöllisin välein valtuuston ja hallituksen puheenjohtajien kautta tilanteen vaatimalla tavalla. Ensisijaisena viestivälineenä toimii sähköposti, varajärjestelynä tilannekuvan välittämisessä voidaan harkita puhelinsoittoa tai kirjallista raporttia fyysisesti toimitettuna.

Tilannekuvan välittämisessä ja luottamushenkilöitä informoidessa tulee ottaa tietosisältö siten, ettei häiriötilanteen hallinnalle tai toimivaltaisen viranomaisen työlle aiheuteta haittaa. Tämä vaatii salassapitosäännösten ja varautumisen ymmärrystä tiedon välittäjältä, kuin myös vastaanottajalta.

3.5 Johtamispaikat

Häiriötilanteen johtoryhmä kokoontuu ensisijaisesti normaaliolojen häiriötilanteissa päivittäiskäyttöön suunnitelluissa kokoustiloissa tai sähköisessä ympäristössä (esim. Teams) yhteyksien toimiessa.

3.6 Johtaminen ja tilannetietoisuus

Johtamiseen vaadittavaa tilannetietoisuutta muodostuu tilannekuvan ja tilanneymmärryksen avulla. Kokonaisvaltainen tilannekuva tarkoittaa usean eri toimijan muodostamaa yhteistä tilannekuvaa yksittäisestä häiriöstä, onnettomuudesta tai uhkasta. Tähän tilannekuvaan voidaan lisäksi liittää muiden toimijoiden, esimerkiksi hyvinvointialueen, tai sähköyhtiön tuottamaa tilannekuvaa. Toisaalta taas kunnan tilannekuvaa voidaan hyödyntää muiden toimijoiden tilannekuvassa. Esimerkiksi kyberhyökkäyksissä yksittäiseen kuntaan kohdistuva hyökkäys voi olla osa laajempaa kyberhyökkäystä. Muille toimijoille välitettävä tilannekuva voi olla rakenteeltaan erilainen kuin omaan käyttöön muodostettu häiriötilannekuva.

3.7 Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset

Kriisiviestinnän tavoitteena on:

- varmistaa ihmisten turvallisuus,
- turvata organisaation toimintaedellytykset,

- tiedottaa palveluiden muutoksista ja järjestelyistä,
- varmistaa oikean tiedon välittyminen ja väärän tiedon leviämisen väheneminen,
- ennakoida mahdolliset kriisit ja valmistautua niihin hyvissä ajoin.

Häiriötilanteiden viestintävastuu on aina toimivaltaisella viranomaisella. Kunta tukee viranomaista viestinnässä jakamalla viranomaisen häiriötilanneviestintää, lisäksi Mynämäen kunta viestii häiriötilanteen vaikutuksista omaan toimintaan.

Häiriötilanteen aikainen viestintä on kriittinen osa häiriötilanteen hallintaa. Viestintää tehdään organisaation sisäisesti ja ulkoisesti. Häiriötilanneviestinnän tulee olla ennalta määriteltyä ja häiriötilanteessa sen tulee pohjautua olemassa oleviin kriisiviestintäohjeisiin.

Häiriötilanneviestintä on kaksisuuntaista. Varhaisvaroitus sekä häiriöheräte vaativat ennalta määritellyt viestinnän menettelytavat. Tieto häiriöstä saavuttaa organisaation johdon viestinnän keinoin ja hyvin nopeasti johto tarvitsee viestinnän keinoja tiedon jakamiseen, resurssien hälyttämiseen sekä tiedottamiseen.

Kunnan kriisiviestintäohjeessa on määriteltynä sisäisen ja ulkoisen viestinnän periaatteet, sekä yhteistyötahot häiriötilanteessa. Toimialakohtainen kriisiviestintä tulee suunnitella kunnan kriisiviestintäohjeiden periaatteiden mukaisesti.

3.8 Vastuut ja tehtävät häiriötilanteen hallinnassa

Mynämäen kunnan häiriötilannejohdon minimikokoonpano koostuu kunnanjohtajasta, toimialajohtajista, sihteeristä ja viestinnästä vastaavasta elinvoimajohtajasta. Lisäksi häiriötilannejohtoryhmän kokoonpanoa voidaan laajentaa tilannekohtaisesti tai etukäteen sopimalla (esim. kunnan tulosaluejohtajat, hyvinvointialueen, pelastuslaitoksen tai poliisin edustaja)

HÄIRIÖTILANTEEN ROOLI	VASTUUHENKILÖ	TEHTÄVÄ
Kunnan häiriötilanteen johtaja	Kunnanjohtaja, sijaisena hallintojohtaja	Johtaa kunnan häiriötilanteen hallinnan prosessia
Toimialakohtainen edustus	Toimialajohtaja, sijaisena toimialajohtajan sijainen	Edustaa omaa toimialaansa häiriötilanteen hallinnan johdossa, muodostaa tilannetietoisuuden omalta toimialaltaan ja raportoi sen tilannekatsauksissa

Kirjuri	Toimistosihteeri tai vastaava	Ensisijainen tilannepäiväkirjan kirjaaja
Viestintä	Elinvoimajohtaja ja toimialajohtajat	Vastaa sisäisestä viestinnästä, sekä kansalaisviestinnästä. Toimii median yhteyshenkilönä.
Häiriötilanneoperaattori	Kuntien yhteinen valmiussuunnittelija	Vastaa häiriötilannejohdon aktivoimisesta sekä viranomaisviestinnästä. Tuottaa turvallisuusluokitellun viestinnän palvelut johtoryhmälle

Toimialakohtaisessa valmiussuunnittelussa tulee suunnitella myös toimialan sisäinen häiriötilanteen hallinnan rakenne siten, että se kykenee johtamaan toimialaa häiriötilanteen aikana. Häiriötilanteessa on todennäköistä, että kyseisen toimialan johtaja voi olla sidottuna häiriötilannejohdon rakenteisiin, eikä näin ollen välttämättä ole toimialan sisäiseen johtamiseen käytettävissä. Toimialan häiriötilannejohdon suunnittelu vaatii kriittisten henkilöiden ja heidän varahenkilöiden tunnistamista, roolitusta ja kouluttamista.

3.9 Pelastuslaitoksen tuki häiriötilanteen hallinnassa

Pelastuslain 50 §:n mukaan pelastusviranomaisen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua kunnan laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Virka-apun tarpeen määrittää häiriötilannejohtoryhmä tilanneymmärryksensä perusteella ja virka-apun pelastuslaitokselle välittää kirjallisena varautumissuunnittelija tai hänen sijaisensa.

3.10 Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa

Pelastuslain 46 ja 47 §:n mukaan kunta on velvollinen pelastustoimen johdolla osallistumaan pelastustoiminnan suunnitteluun. Suunnittelovelvoite koskee niitä kunnan toimijoita, jotka ovat velvoitettuja antamaan pelastustoimelle virka- tai asiantuntija-apua, tai joiden asiantuntemusta muutoin tarvitaan pelastustoiminnassa tai siihen varautumisessa. Pelastuslaki myös velvoittaa kunnan toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoimintaa voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Pelastuslain 64 §:n mukaan pelastustoimen viranomaisen on varauduttava toimialaansa kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen riittävien suunnitelmin ja valmisteluin. Kunnan viranomaisen, laitoksen ja liikelaitoksen

vastuulla olevat väestönsuojelutehtävät ja niihin varautuminen kuuluvat kunnan palveluksessa olevan viran- tai toimenhaltijan virkavelvollisuuksiin ja työsopimussuhteessa olevan henkilön tehtäviin. Väestönsuojeluvollisuus koskee myös näiden tehtävien suorittamista varten tarpeelliseen koulutukseen osallistumista. Kunta on velvollinen huolehtimaan väestönsuojeluvollisuuksiin tarvitsemansa henkilöstön varaamisesta ja kouluttamisesta.

Väestön evakuoinnit ovat osa pelastustoimintaa. Evakuoinnit voivat pienimmillään tarkoittaa yksittäisen asunnon asukkaiden evakuoimista ja laajimmillaan laaja-alaisia väestönsiirtoja toisesta maakunnasta tai maasta. Väestön evakuointeihin liittyvästä suunnittelusta vastaa Varsinais-Suomen Turvallisuusfoorumi ja sen alainen ennakointityöryhmä, jonka kautta laaditaan Varsinais-Suomen maakunnan toimijoille evakuointisuunnittelun perusteet.

Mynämäen kunta varautuu niin normaali- kuin myös poikkeusolojen evakuointitilanteisiin laatimalla suunnitelmat erillisenä evakuointisuunnitelmakokonaisuutena.

3.11 Toiminnan yhteensovittaminen

Varautumisen yhteensovittaminen on suomalaisessa kokonaisturvallisuuden mallissa elintärkeää, jotta voidaan varmistua yhtenäisistä häiriötilanteen hallinnan keinoista etupainotteisesti. Varautumisen yhteensovittaminen on yhteisiä suunnitelmarunkoja, materiaalista varautumista, yhteistoiminnasta sopimista ja tiedonvälittämisen keinoista sopimista.

3.11.1 Yhteensovittaminen ja yhteydenpito viranomaisten kanssa

Yhteensovittamista tulee tehdä säännöllisesti etenkin hyvinvointialueen kanssa, jolla on merkittävä rooli myös kuntien häiriötilanteen hallinnassa. Mynämäen kunnan organisaatiotason valmiussuunnitelmat ja paikallisen tason riskiarvio välitetään Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen siviilivalmiuden yksikölle, lisäksi säännöllistä yhteyttä pidetään yllä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen sekä turvallisuus- ja riskienhallintayksikön kanssa.

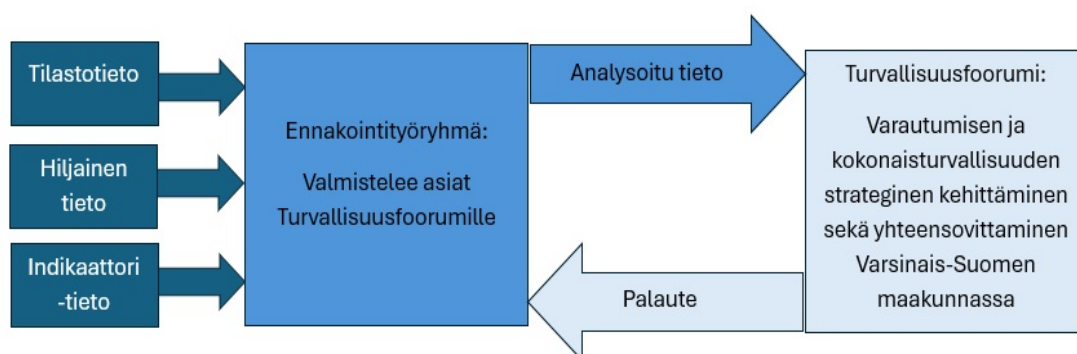
3.11.2 Yhteensovittaminen ja yhteydenpito muiden kuntien kanssa

Mynämäen kunta tekee varautumista yhtenäisin periaattein, perustuen yhtenäiseen paikallisen tason riskiarviioon ja yhtenäisellä aikataululla. Yhtenäisen varautumistyön ansiosta häiriötilanteissa tukea voidaan antaa tilannekuvaan, viestintään, henkilöstöön tai materiaaliseen resurssiin liittyen yli kuntarajojen. Yhteneväisin periaattein valmisteltu varautuminen tukee häiriötilanteissa kuntia ja luo vahvempaa vastetta.

3.11.3 Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Lupa- ja valvontavirasto koordinoi kuntien varautumista alueellisesti. Lounais-Suomen alueellinen valmiustoimikunta kokoaa Lounais-Suomen huoltovarmuuskriittiset organisaatiot yhteen ja luo kanavan yhteiselle varautumistyölle. Alueellinen valmiustoimikunta käsittelee laaja-alaisesti yhteiskunnan varautumiseen ja valmiussuunnitteluun liittyviä asioita yhteiskunnan turvallisuusstrategian pohjalta.

Varsinais-Suomen Turvallisuusfoorumi luo kehyksen Varsinais-Suomen alueen turvallisuuden kehittämiseksi sekä alueellisen varautumisen yhteistyölle. Turvallisuusfoorumin puheenjohtajana toimii hyvinvointialuejohtaja ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimi vastaa verkoston koordinoinnista ja pääsihteerin tehtävistä. Turvallisuusfoorumin keskeisin tehtävä on ennakoivasti seurata toimintaympäristöä ja varmistaa turvallisuuden sekä varautumisen tiedolla johtaminen.

Kuva 8. Varsinais-Suomen Turvallisuusfoorumin ja ennakointiryhmän tehtävänjako

3.11.4 Yhteensovittaminen ja yhteydenpito Puolustusvoimien kanssa

Mynämäen kunta kuuluu Lounais-Suomen aluetoimiston alueelle. Edellä mainitussa ennakointiryhmässä on edustus myös muilta viranomaisilta, mukaan lukien Puolustusvoimilta. Ennakointiryhmässä kunnat, viranomaiset, 3. sektori sekä muut huoltovarmuuskriittiset toimijat vaihtavat varautumisen tilannekuvaa säännöllisesti.

Kunta tunnistaa varautumistyössään kriittiset henkilöt, jolle tulee suorittaa henkilövaraus organisaation käyttöön kaikissa turvallisuustilanteissa. Käytännössä tämä tunnistustyö tapahtuu toimialakohtaisessa valmiussuunnittelussa, jonka jälkeen päivitetty listaukset toimitetaan Lounais-Suomen aluetoimistolle.

Kiinteistöjen osalta toimialat tunnistavat omalle toiminnalleen kriittiset kiinteistöt, joiden kuntakohtainen listaus toimitetaan Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen siviilivalmiuden yksikölle, jonka kautta Varsinais-Suomen kuntien kiinteistöjen varauslistat toimitetaan Lounais-Suomen aluetoimistolle koostetusti.

3.11.5 Yhteydenpito ja yhteensovittaminen järjestöjen ja kirkon kanssa

Mynämäen kunta kuuluu Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Turun arkkihiippakunnan alueelle ja tämän alueen sisällä Mynämäen seurakuntaan. Varautumisessa kuntien ja evankelis-luterilaisen kirkon välillä yhteistyötä tehdään Lounais-Suomen alueellisessa valmiustoimikunnassa. Hautaustoimilain mukaisesti evankelis-luterilaisilla seurakunnilla on velvollisuus huolehtia hautaustoimen palveluista ja vastuu yleisistä hautausmaista kaikissa turvallisuustilanteissa.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa on tunnistettu hengellisten yhteisöjen rooli suomalaisessa kokonaisturvallisuuden mallissa henkisen kriisinkestävyuden ja kansalaisyhteiskunnan vahvistamisen sekä eriarvoisuuden ehkäisemisen osilta.

Turun arkkihiippakunta ylläpitää ja jakaa varautumisen tilannekuvaa Lounais-Suomen alueellisen valmiustoimikunnan kautta. Varautumisen harjoituksissa on havaittu seurakunnan merkittävä rooli kuntia tukevassa häiriötilanteen hallinnassa esimerkiksi kiinteistöjen sekä henkilöstöressurssin osalta. Kirkolla on omaa henkisen huollon (HeHu) toimintaa, joka toimii maakunnan alueella. HeHu-ryhmä aktivoituu onnettomuustilanteissa paikalla toimivaltaisen viranomaisen kutsumana.

3. sektori eli vapaaehtoisjärjestöt ovat myös mukana Lounais-Suomen ja Varsinais-Suomen alueellisissa varautumisen yhteistyöfoorumeissa. Järjestöillä on merkittävä rooli onnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin varautumisessa. Järjestöt tuottavat palveluja, koordinoivat vapaaehtoisten osallistumista kuntia tukevaan toimintaan ja ylläpitävät esimerkiksi valmiustoimintaan liittyvää erityisosaamista. Järjestöt kanavoivat, johtavat ja koordinoivat myös järjestöihin kuulumattomien kansalaisten auttamishalua erilaisiin auttamistehtäviin. Suomen Punaisen Ristin asemasta ja tehtävistä on säädetty Suomessa lailla (laki Suomen Punaisesta Rististä 2000/238 ja asetus 2017/827). Suomen Punaisella Ristillä on valtakunnalliset yhteistyömuistiot sisäministeriön hallinnonalan kanssa, jossa on sovittu varautumisesta ja vapaaehtoistoiminnan koordinaatiosta.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaan vapaaehtoistoimintaa edistämällä parannetaan yhteiskunnan kriisinsietokykyä ja tuetaan varautumista. Tarjoamalla monimuotoisia, kaikille avoimia toimintamahdollisuuksia vahvistetaan kansalaisten toimijuutta yhteiskunnassa ja varautumisessa sekä varmistetaan elintärkeiden toimintojen kannalta tärkeiden vapaaehtoisresurssien elinvoimaisuus. Vapaaehtoistoiminnalla tuetaan

kriisien ennaltaehkäisyä sekä kriisien aikaista ja palautumisvaiheen toimintaa. Kuntien tiivis yhteistyö vapaaehtoisjärjestöjen kanssa vahvistaa alueellisten ja paikallisten vapaaehtoisresurssien riittävyyttä.

Toimialat tunnistavat omassa valmiussuunnittelussaan niitä tarpeita, joita häiriötilanteen hallinnassa voidaan ajatella pyydettyväksi seurakunnilta tai vapaaehtoisjärjestöiltä. Toimialojen tunnistetuista resurssitarpeista voi kunta laatia yhteistyösopimuksia häiriötilanteiden varalle kunnan varautumissuunnittelijan koordinoimana.

Päätöksen lisäresurssien pyytämisestä häiriötilanteessa tekee aina toimivaltainen viranomainen, jonka vuoksi toimivat yhteistyömenetelmät hyvinvointialueen ja muiden viranomaisten suuntaan ovat tärkeitä. Kunnan johdettavassa häiriötilanteessa, esimerkiksi vedenjakeluhäiriössä, voi kunnan häiriötilannejohto esittää tukipyynnön Suomen Punaisen Ristin Varsinais-Suomen piirin valmiuspäällikölle, jonka kautta tapahtuu kaikki Vapaaehtoisen pelastuspalvelun (VaPePa) koordinaatio.

4 VARAUTUMINEN POIKKEUSOLOIHIN

Poikkeusolot ovat valmiuslaissa määritelty yhteiskunnan tila, jossa on niin paljon tai niin vakavia häiriöitä tai uhkia, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö. Poikkeusolojen vallitsemisen toteaa valtioneuvosto yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa. Viranomaisten poikkeavista toimivaltuuksista poikkeusoloissa säädetään valmiuslaissa ja näiden säännösten soveltamisen aloittamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella (nk. käyttöönottoasetus). Normaaliolojen lainsäädännön soveltaminen ei lakkaa valmiuslainsäädännön lisätoimivaltuuksien käyttöönoton myötä. Valmiuslain tarkoituksena on poikkeusoloissa suojata väestöä ja turvata sen toimeentulo ja maan talouselämä, ylläpitää oikeusjärjestystä, perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia sekä turvata valtakunnan alueellinen koskemattomuus ja itsenäisyys. Valmiuslain 3 § määrittelee poikkeusoloiksi sellaiset tilanteet jossa:

- Suomeen kohdistuu aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka;
- Suomeen kohdistuu aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii valmiuslain lisätoimivaltuuksien käyttöönottoa;
- Väestön toimentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuu erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- on tapahtunut erityisen vakava suuronnettomuus;
- on todettu erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.

Valmiuslain 12 §:n mukainen varautumisvelvollisuus edellyttää, että kunta on varautunut tehtäviensä mahdollisimman hyvään hoitamiseen myös poikkeusoloissa. Kunnan on tehtäviensä hoitamisen lisäksi huomioitava varautumisessaan myös valmiuslain mukaiset tehtävät, jotka voivat tulla kunnan vastuulle poikkeusoloissa.

Toimialakohtaisessa valmiussuunnittelussa huomioidaan valmiuslain lisätoimivaltuuksien vaikutukset toimialoihin, jonka kautta tunnustetaan myös poikkeusolojen suunnittelun tarve. Lisätoimivaltuuksien lisäksi toimialojen tulee huomioida omassa valmiussuunnittelussaan riittävä henkilöstö kriittisiin toimintoihin, toimitilojen varaus kriittisille toiminnoille ja kaluston varaus kriittisen toiminnan tarpeisiin.

4.1 Poikkeusolojen vaikutuksen kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin

Poikkeusolojen ja valmiuslain lisätoimivaltuuksien käyttönolla voi olla vaihtelevia vaikutuksia kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin: velvoitteita lisäävästi esimerkiksi säännöstelyn toimeenpanon ja valvontatehtävän kautta, supistavasti esimerkiksi opetuksen keskeytymisellä. Lisäksi valmiuslain lisätoimivaltuuksilla voidaan säädellä kunnan hallinnon järjestämistä tai toimintaympäristöä ja -edellytyksiä muutoin, esimerkiksi palkkasäännöstelyllä. Poikkeusolojen vuoksi Suomessa voidaan ottaa käyttöön puolustustilalaki (1083/1991), jolla saattaa olla vaikutuksia kunnan toimintaan.

4.2 Kunnan hallinto poikkeusoloissa

Valmiuslain 108 § toteaa seuraavaa: ”Sen estämättä, mitä kuntalain (365/1995) 54 §:n 4 momentissa säädetään, valtuusto voidaan poikkeusoloissa kutsua koolle välittömästi. Valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet valtuutetuista on läsnä.

Jos valtuustoa ei saada koolle päätösvaltaisena ja painavat syyt edellyttävät välitöntä päätöksentekoa, kunnanhallituksella on oikeus päättää niistä asioista, jotka koskevat kunnan hallinnon järjestämistä, johto- ja hallintosääntöä, toimivallan siirtämistä, talousarviota ja veroja sekä muista valtuuston päätettäväksi säädetyistä asioista.

Kunnanhallituksen on mahdollisimman pian saatettava 2 momentissa tarkoitetut päätökset valtuuston päätettäväksi. Kunnanhallituksen päätös on voimassa, kunnes valtuusto on päättänyt asiasta.”

Mynämäen kunnan luottamuselimen yhteyshenkilönä toimivat valtuuston- ja hallituksen puheenjohtajat, joiden kautta häiriötilannekuvaa välitetään eteenpäin valtuustolle ja hallitukselle. Täysvalmiuden aikana valtuustossa ja hallituksessa pyritään saavuttamaan kyvykkyys nopeaan päätöksentekoon. Poikkeusoloissa luottamuselin voidaan kutsua koolle kokouskutsuaikaa

noudattamatta, mikäli kokoontumiselle on selkeä poikkeusolojen häiriötilanteen hallintaan liittyvä syy.

Mynämäen kunnan hallintosäännön mukaan kunnanjohtaja tai kunnanjohtajan sijaiseksi määrätty, voi käyttää poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa normaalista poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi välttämättömän syyn vuoksi.

Toimialajohtaja voi käyttää normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi omalla toimialallaan tai tehtäväalueellaan välttämättömän syyn vuoksi, ellei kunnanjohtaja muuta päättä. Kunnanhallitukselle tulee raportoida ensi tilassa tämän pykälän nojalla tehdyistä päätöksistä.

4.3 Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut henkilö-, ajoneuvo- ja työkone-, sekä kiinteistövarauksissa

Varausjärjestelyillä luodaan valmiudet sille, että yhteiskunnan toiminnan kannalta tärkeät toimijat saavat käyttöönsä tarvitsemansa resurssit. Kunta voi esittää Puolustusvoimille asevelvollisuuslain 89 §:n mukaisesti palvelussuhteessa olevan varaamista poikkeusolojen kriittisiin tehtäviin. Mikään ammatti tai tehtävä ei automaattisesti oikeuta henkilövaraamiseen ilman erillistä varaushakemusta, jonka vuoksi henkilövarausprosessista on tehtävä säännöllinen prosessi. Toimialakohtaisessa suunnittelussa toimialat tunnistavat omat henkilövaraustarpeensa.

Toimialojen varaustarpeet kootaan yhdeksi tiedostoksi, jonka avulla henkilövaraukset tehdään asevelvollisten osalta Puolustusvoimien aluetoimistolle. Varattavaksi henkilöksi tulee esittää ensisijaisesti yli 35-vuotiaita henkilöitä. Henkilövarausten vastuuhenkilönä toimii hallintojohtaja, joka yhdessä toimialojen kanssa tarkastelee vuosittain varausjärjestelyjen ajantasaisuutta ja tekee tarvittavat päivitykset henkilövarauksiin vuosittain toukokuun loppuun mennessä.

Rakennusvarauksen tavoitteena on varmistaa kunnan poikkeusolojen toiminnalle kriittisen kiinteistön tai rakennuksen varaaminen kunnan käyttöön ja toisaalta ehkäistä päällekkäisvaraukset. Toimialakohtaisessa valmiussuunnittelussa tunnistetaan toimialalle kriittiset kiinteistöt, joista koostetaan koko kunnan yhteinen kiinteistövarausdokumentti. Rakennuskannan varauksista toimitetaan lista Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen siviilivalmiuden yksikölle, jonka kautta lista etenee Lounais-Suomen aluetoimistolle käsiteltäväksi. Rakennusvarausprosessista vastaa tekninen johtaja. Rakennusvarauksia käsitellään vuosittain toimialakohtaisen valmiussuunnittelun päivityksen yhteydessä toukokuun loppuun mennessä.

Ajoneuvovarausesitys voidaan tehdä sopimusyrittäjien kalustosta, jolloin on

myös varmistettava kaluston käyttäjien (kuljettajien) henkilövaraaminen kyseisen kaluston käyttöön. Työkoneiden osalta varausesitys laaditaan kunnan omasta, alihankkijoiden ja muiden sopimussuhteisten yritysten/urakoitsijoiden työkonekalustosta. Traktoreita ja pienkalustoa, esimerkiksi mönkijöitä ei tarvitse huomioida, sillä ne eivät kuulu varauksen piiriin. Toimialakohtaisessa valmiussuunnittelussa tunnistetaan toimialalle kriittisin ajoneuvojen ja työkoneiden tarve, joista koostetaan yhteinen ajoneuvo- ja työkonevarausesitys elinvoimakeskukselle. Ajoneuvo- ja työkonevarausesityksen laatimisesta vastaa hallintojohtaja, joka päivittää varausesitystä vuosittain toimialojen kanssa tehtävässä valmiussuunnittelun päivityksessä.

5 LOPUKSI

Tämä valmiussuunnitelman yleinen osa on Mynämäen kunnan varautumista ohjaava säännöllisesti päivitettävä dokumentti. Sen tehtävänä on kuvata organisaatiotason varautumista ja ohjata toimialojen valmiussuunnittelua osaltaan. Varautuminen prosessina ei koskaan ole valmis, vaan se vaatii jatkuvaa tarkastelua, päivittämistä sekä yhteensovittamista muiden toimijoiden kanssa.

Varautumisessa tärkeintä on prosessin jatkuvuus. Kuten edellä on todettu, varautuminen ei koskaan valmistu, mutta varautumisella aikaansaatu vastetta voidaan kehittää. Tässä dokumentissa on tunnistettu valmiussuunnittelun jatkuvuuden vastuuhenkilöt sekä kuvattu valmiussuunnitelmien päivitystaajuus.

Valmiussuunnitelman yleinen osa on julkinen asiakirja. Valmiussuunnitelman yleinen osa sisältää kuitenkin liitteitä, jotka ovat julkisuuslain 24 § 7. ja 8. kohdan mukaisesti salassa pidettäviä tietoja. Samaa salausperiaatetta toteutetaan myös toimialakohtaisessa valmiussuunnitelmassa, jonka tietosisältö saattaa aiheuttaa vahinkoa päätyessään vahingollisen toimijan käyttöön.

6 KÄSITTEET

Häiriötilannekuva

Erikseen häiriötilanteesta ja siihen muodostetusta vasteesta koottu tilannekuva. Organisaation häiriötilannekuva voidaan jakaa toimivaltaisen viranomaisen käyttöön tukemaan häiriötilanteen hallinnan tiedolla johtamista.

Häiriötilanteen hallinta

Toiminta, jolla pyritään saamaan häiriötilanne hallintaan.

Jatkuvuudenhallinta

Jatkuvuudenhallinta on organisaation ylimmän johdon hyväksymää strategista ja operatiivista toimintaa, jolla organisaatio varautuu hallitsemaan häiriötilanteet ja jatkamaan toimintaa ennalta määritellyllä hyväksyttävällä tasolla. Jatkuvuudenhallinnan painopiste on normaaliolojen häiriöissä, mutta prosessiin voi sisältyä myös poikkeusoloihin varautumista

Kokonaisturvallisuus

Toimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä

Turvallisuussuunnittelu/Turvallisuussuunnitelma

Paikallinen tai alueellinen toiminta, joka tähtää rikosten, häiriöiden, onnettomuuksien ja tapaturmien ja niistä aiheutuvien vahinkojen vähentymiseen sekä turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen ylläpitämiseen tai parantamiseen kyseisellä alueella. Paikallisen turvallisuussuunnittelun tavoitteena on ennaltaehkäistä ja torjua rikoksia ja häiriöitä, onnettomuuksia ja tapaturmia sekä parantaa ihmisten turvallisuuden tunnetta. Tavoitteena on myös lisätä asukkaiden tietoa siitä, miten heidän turvallisuuttaan ja turvallisuuden tunnettaan tullaan parantamaan.

Valmiuden tilannekuva

Kaikissa turvallisuustilanteissa kerättävä tilannekuva, joka koostuu ennalta määritellyistä tietosisällöistä. Valmiuden tilannekuvan tehtävänä on kuvata organisaation valmius kohdata häiriötilanteita. Valmiuden tilannekuvan keruutaajuus muuttuu valmiudentason mukaisesti.

Valmiussuunnittelu/Valmiussuunnitelma

Valmiussuunnitteluprosessissa selvitetään muun muassa häiriötilanteiden ja poikkeusolojen vaikutukset organisaation tehtäviin ja toimintaan, toiminnassa ja tehtävissä tapahtuvat muutokset, toiminnan jatkuvuuden turvaaminen ja toimenpiteet normaalioloihin palaamiseksi. Valmiussuunnittelun yksi tärkeä

osa on valmiussuunnitelman teko. Esimerkiksi poikkeusoloihin riittävää varautumisen tasoa ei kuitenkaan kyetä ylläpitämään pelkästään suunnittelun keinoin, vaan suunnitelman lisäksi tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä ja järjestelyjä toiminnan varmistamiseksi. Kunnan valmiussuunnitelma jakautuu yleensä yleiseen osaan ja toimialakohtaisiin valmiussuunnitelmiin. Yleinen osa sisältää kunnan keskeiset tehtävät häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Toimialakohtaiset valmiussuunnitelmat sisältävät esimerkiksi teknisen toimen sekä sivistystoimen suunnitelmat.

Valmiusviestijärjestelmä

Häiriötilanteen hallintaan, tilannekuvaan ja kriisiviestintään tarkoitettu järjestelmä.

Varautuminen

Toiminta, jolla pienennetään uhkien toteutumisen todennäköisyyttä, edistetään omaa valmiutta kohdata niitä ja luodaan edellytykset vasteelle.

Vaste

Toiminta, jolla vastataan uhkaan, minimoidaan toteutuneiden uhkien vaikutuksia sekä edistetään yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen toipumista.

Virve

Viranomaisten ja muiden turvallisuustoimijoiden käyttöön rakennettu Tetra-verkko. Virven käyttäjiä ovat viranomaiset, kuten pelastustoimi, poliisi, sosiaali- ja terveystoimi, Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, Tulli, hätäkeskukset ja kunnat. Virveä käytetään myös muussa turvallisuuskriittisessä toiminnassa, kuten energia- ja televiestintäyrityksissä, rautatieliikenteessä, vartiointissa, järjestyksenvalvonnassa ja arvokuljetuksissa.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa kuvataan kokonaisturvallisuuden toimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana.

LIITTEET

LIITE 1 Paikallinen uhka-arvio (salassa pidettävä JulKL 24 § kohta 8)

LIITE 2 Yhteystiedot (salassa pidettävä JulKL 24 § kohta 8)

LIITE 3 Kriisiviestintäohje (salassa pidettävä JulKL 24 § kohta 8)

LIITE 4 Asiakirjojen suojelesuunnitelma

LIITE 5 Ohje kirjaamisesta ja asiakirjahallinnosta poikkeusoloissa

LIITE 6 Henkilövarausten ohje

LIITE 7 Ajoneuvovarausten ohje

